

# Negentien fracties in de Kamer: help, de lobbyist verzuipt!

Pieter Couwenbergh Job Woudt 20 juni 11:05

Met het vertrek van Pieter Omtzigt uit het CDA bestaat de Tweede Kamer straks mogelijk uit negentien fracties. Dat lijkt voor de lobbyist onbegonnen werk. Maar de versplintering biedt wel degelijk kansen om de boodschap effectief te laten landen in politiek Den Haag.



Lobbyisten in Den Haag moeten nu met veel partijen in Den Haag formeel en informeel contact houden om hun standpunten voor het voetlicht te brengen. Foto: Getty Images

## In het kort

Met de mogelijke eigen fractie voor Pieter Omtzigt stijgt het aantal partijen in de Tweede Kamer tot 19

Voor lobbyisten maakt dit het werk niet eenvoudiger; politieke besluitvorming wordt alleen maar ongewisser

Tegelijkertijd bieden de nieuwkomers kansen aan minder gevestigde belangengroepen om zaken op de politieke agenda te krijgen

Wie een blik werpt op de portrettengalerij van Public Matters, telt 26 gezichten. Dat zijn er weliswaar acht minder dan de Tweede Kamerfractie van de VVD, maar twee meer dan D66, de op een na grootste partij van het land. Meines Holla & Partners zit op veertien medewerkers. Bij Dröge & Van Drimmelen telt de galerij op tot 34 gezichten, net zo veel als in de VVD-fractie. Public Matters, Meines Holla & Partners en Dröge & Van Drimmelen zijn de drie grote public affairs- en lobbyadviesbureaus in Den Haag. Ze adviseren bedrijven en instellingen over hoe ze een gewenste positie in de politieke, bestuurlijke of publieke arena kunnen verwerven. Door het

politieke speelveld te analyseren, door memo's te overleggen of door kopjes koffie te drinken in een van de etablissementen rond het Binnenhof.

'Lobbyisten hebben het drukker dan ooit', zegt Peter van Keulen, oprichter van Public Matters. Hij trekt de vergelijking met de horeca van dit moment: het terras zit alweer bomvol maar er is te weinig personeel om iedereen snel te bedienen. 'Lobbyisten hebben meer werk en ze moeten ook harder werken. Ga maar na, een bedrijf dat een rondje wil maken langs de Tweede Kamer, moet langs achttien fracties, waar het zich eerder kon beperken tot de grote drie of vier.'

## Record op record

Achttien fracties is al een record, maar met het vertrek van Pieter Omtzigt uit het CDA dient de negentiende zich aan. Aan de lobbyist en belangenbehartiger de taak om in deze politieke jungle een weg te vinden. 'We hebben de afgelopen jaren geprobeerd om met elke fractie in contact te staan en dat zullen we ook blijven doen', zegt scheidend voorzitter Chris Buijink van de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) en eerder topambtenaar bij Economische Zaken. 'Maar de kleinere fracties hebben wel heel veel op het bord liggen als ze alles goed zouden doen. We merken ook dat de medewerkers van de voormalige grote fracties het drukker hebben gekregen.'

## 'Een motie is sneller gedaan dan een amendement op wetgeving of een initiatiefwet'

Chris Buijink, NVB

Een effectieve lobby is dan niet altijd makkelijk, meent Buijink, zeker als het om complexe onderwerpen gaat met een lange tijdshorizon. Denk bijvoorbeeld aan de kapitaaleisen aan het bankwezen. Een Kamerlid moet zich dan echt in de materie verdiepen. Door de versplintering van de politiek lijkt de 'agenda van de dag' belangrijker te worden dan de vraagstukken van morgen. De functie als medewetgever wordt lastiger te vervullen. Buijink: 'Een motie is sneller gedaan dan een amendement op wetgeving of een initiatiefwet.'

## Minder voorspelbaar

'De uitkomst van een debat wordt minder voorspelbaar', vult Rob Meines aan, mede-oprichter van Meines Holla & Partners. 'Van de hoofdthema's zoals emigratie, racisme, milieu, EU of corona weet je wel wat Kamerleden zeggen, maar van andere thema's niet. Dat moet je dus uitzoeken en daarbij kun je ook dan nog worden verrast, omdat ze op een laat moment van mening veranderen.'

## ‘De splinters kunnen zich ook niet op alle onderwerpen concentreren, die tamboereren liever op een klein aantal onderwerpen’

Frans van Drimmelen, Dröge & Van Drimmelen

Voor Frans van Drimmelen, mede-oprichter van Dröge & Van Drimmelen, maakt de versplintering in de politiek minder uit. 'Het gaat uiteindelijk om meerderheden', zegt hij. De grotere partijen spelen dan toch de hoofdrol. 'De splinters kunnen zich ook niet op alle onderwerpen concentreren, die tamboereren liever op een klein aantal onderwerpen, ze lopen ook niet alle commissievergaderingen af.'

De splinters negeren is onverstandig. Ze kunnen wel degelijk een rol spelen bij het bereiken van een meerderheid, zeker nu Nederland wordt bestuurd door een demissionair kabinet. 'Dat maakt het mogelijk dat er soms verrassende meerderheden komen zoals laatst met amendementen van de Partij voor de Dieren. Dat zit nu niet gevangen in een regeerakkoord.'

## ‘De klassieke polderaars hebben het moeilijk, er liggen kansen voor de amateurspelers’

Arco Timmermans, Universiteit Leiden

Ook zijn ze soms handig om zaken op de agenda te zetten. Een splinter kan in de picture willen komen met een bijzonder standpunt en daar kan een lobbyist gebruik van maken. 'Op dit moment wachten ze nog wat af en zie je niet zo veel activiteiten', merkt Van Drimmelen. 'Maar bij een afgesplitst Kamerlid zoals Wybren van Haga (tijdens de vorige regeerperiode verstoten uit de VVD en nu ook al weer weg uit Forum voor Democratie, red.) zag je dat die nadrukkelijk met eigen standpunten kwam en vragen stelde, zoals over het coronabeleid.'

### Uitdaggers

Arco Timmermans, bijzonder hoogleraar public affairs aan de Universiteit Leiden, ziet een opmerkelijke parallel tussen de versnippering in de politiek en die in de samenleving. 'Neem de brancheorganisaties, ook daar zie je dat die worden ingehaald door leden die het zelf gaan doen.'

Het zijn de uitdaggers die de traditionele spelers onder druk zetten. 'De klassieke polderaars hebben het moeilijk, er liggen kansen voor de amateurspelers', meent Timmermans. Voorbeelden zijn er te over: de traditionele organisaties van huisartsen, boeren en docenten hebben alle te maken met

radicalere uitdagers uit eigen kring. 'Vaak zoeken ze ook de uitdagers op in de Tweede Kamer', zegt Timmermans over de wisselwerking.

## 'Het ziet eruit alsof de politiek de tak zit door te zagen waar we met z'n allen op zitten'

Rob Meines, Meines Holla & Partners

Voor het grote bedrijfsleven is het eveneens lastiger lobbyen in Den Haag, zeker sinds het uit de hand gelopen debat over de afschaffing van de dividendbelasting. 'Alleen start-ups zijn nog populair, eventueel scale-ups, maar je moet niet te groot worden', zegt Rob Meines, die zich zorgen maakt over deze ontwikkeling. 'Vanuit ons zicht als degenen die dagelijks te maken hebben met de politieke problemen waar grote en kleine ondernemingen voor staan, ziet het eruit alsof de politiek de tak zit door te zagen waar we met z'n allen op zitten. Iedere euro die op het Binnenhof wordt uitgegeven moet immers eerst in de economie worden verdiend.'

## Polder opnieuw verkaveld

Cees Oudshoorn stuurt als directeur van werkgeversorganisatie VNO-NCW honderdvijftig medewerkers aan, zeg maar net zo veel als het totaal aantal Kamerzetels. Ook die hebben het drukker dan ooit. Wel richt de lobby zich naar verhouding sterker op de partijen die bestuurlijke verantwoordelijkheid (willen) nemen. 'Aan de andere kant hebben we altijd al geprobeerd om in het maatschappelijk veld met andere partijen en stromingen in gesprek te komen en afspraken te maken. Denk aan de vakbeweging en ook de milieubeweging. Wanneer een akkoord breed gedragen wordt, kan dat ook politieke verschillen overbruggen.'

Bij nieuwe splinters in de Tweede Kamer stelt VNO-NCW zich de vraag of ze met hun standpunten een stroming gaan vertegenwoordigen die van blijvende invloed zal zijn. Oudshoorn: 'Daar leg je aan contacten mee, omdat je vermoedt dat zo'n issue onderdeel wordt van de hoofdstroom. Je wilt dan ook begrijpen wat mensen motiveert. Je moet nieuwe ontwikkelingen zien te pakken en met de eigen leden bespreken.'

## 'Zzp'ers, een grote maar nogal diverse groep, laten zich niet makkelijk vertegenwoordigen'

Arco Timmermans, Universiteit Leiden

Zo wordt de typisch Nederlandse polder opnieuw verkaveld en krijgt het al vanzelf weer vorm. Maar dat wil niet zeggen dat iedereen zo makkelijk toegang tot de politieke agenda krijgt, stelt hoogleraar Timmermans. Schreeuwers winnen het niet per se, al hebben ze in het huidige politieke klimaat misschien meer kans. 'De lobby voor kwetsbaren (kinderen, ouderen) heeft een hoge gunfactor en heeft die ook nodig om de agenda te halen. Maar de zzp'ers, een grote maar nogal diverse groep, die laten zich niet makkelijk vertegenwoordigen. Ze missen dan de professionaliteit, de competenties en soms ook het kapitaal om het spel te kunnen spelen.'